

Στο πλαίσιο της συζήτησης για την αναθεώρηση του Συντάγματος προτείνονται οι ακόλουθες διατάξεις αναφορικά με τον τρόπο επιλογής της ηγεσίας της Δικαιοσύνης και των επικεφαλής των ανεξάρτητων αρχών.

ΗΓΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

«Οι πρόεδροι και οι αντιπρόεδροι των τριών ανώτατων δικαστηρίων επιλέγονται ως εξής. Η Ολομέλεια των ανώτατων δικαστηρίων προτείνει με ψηφοφορία πέντε υποψηφίους για κάθε μία από τις κενές θέσεις προέδρων ή αντιπροέδρων μέχρι τα τέλη Μαρτίου κάθε έτους. Η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής (στην οποία μετέχουν αναλογικά τα κόμματα που εκπροσωπούνται σε αυτή) επιλέγει μεταξύ των προτεινόμενων υποψηφίων με πλειοψηφία τριών πέμπτων. Εάν δεν επιτευχθεί πλειοψηφία μέχρι τις 15 Ιουνίου κάθε έτους, διενεργείται κλήρωση μεταξύ τριών από τους προτεινόμενους υποψηφίους. Οι δύο συμμετέχοντες στην κλήρωση ορίζονται από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία και ο τρίτος από την αντιπολίτευση. Εφόσον η αντιπολίτευση δεν καταλήξει σε υποψήφιο κοινής αποδοχής, αυτός υποδεικνύεται από την αξιωματική αντιπολίτευση. Η κλήρωση είναι δημόσια και διενεργείται από το Προεδρείο της Βουλής.»

ΕΠΙΚΕΦΑΛΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΑΡΧΩΝ

«Ο πρόεδρος και τα μέλη των ανεξάρτητων αρχών επιλέγονται από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής με πλειοψηφία τριών πέμπτων, τρεις μήνες πριν τη λήξη της θητείας των απερχομένων προσώπων. Εάν η Επιτροπή αδυνατεί να καταλήξει σε υποψήφιο ο οποίος συγκεντρώνει την ανωτέρω πλειοψηφία μέχρι τη λήξη της θητείας της απερχόμενης διοίκησης τότε ...:

Εναλλακτική Α:

« ...διενεργείται κλήρωση μεταξύ τριών υποψηφίων. Οι δύο συμμετέχοντες στην κλήρωση ορίζονται από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία και ο τρίτος από την αντιπολίτευση. Εφόσον η αντιπολίτευση δεν καταλήξει σε υποψήφιο κοινής αποδοχής, αυτός υποδεικνύεται από την αξιωματική αντιπολίτευση. Η κλήρωση είναι δημόσια και διενεργείται από το Προεδρείο της Βουλής.»

Εναλλακτική Β:

« ... η επιλογή γίνεται από τους τρεις προέδρους των ανώτατων δικαστηρίων μεταξύ τριών υποψηφίων. Οι δύο υποψήφιοι ορίζονται από την κοινοβουλευτική πλειοψηφία και ο τρίτος από την αντιπολίτευση. Εφόσον η αντιπολίτευση δεν καταλήξει σε υποψήφιο κοινής αποδοχής, αυτός υποδεικνύεται από την αξιωματική αντιπολίτευση.»

Αξιολογήστε τις παραπάνω προτάσεις χρησιμοποιώντας τα επιστημονικά διδάγματα, τις έννοιες και τα εργαλεία της οικονομικής ανάλυσης του δικαίου (αναποτελεσματικότητες, στάθμιση κόστους-οφέλους – ζητήματα δημόσιας επιλογής- προβλήματα αντιπροσώπευσης – θεωρία παιγνίων -ασυμμετρίες πληροφόρησης – ικανοποίηση δημόσιων αγαθών – οπιορτυνισμός κλπ.).

Ενδεικτικά, αξιολογήστε τα ακόλουθα: - την ωφελιμότητα εν γένει της αναθεωρητικής διαδικασίας για ένα Σύνταγμα- το αν θεωρείτε πετυχημένο το άρθρο 110 Σ - τα υπέρ και τα κατά της γνωμοδοτικής ανάμιξης των Ολομελειών των ανωτάτων δικαστηρίων – μήπως χρειάζεται να τεθεί και συγκεκριμένος αριθμός αντιπροέδρων για τα ανώτατα δικαστήρια (π.χ. μέχρι 3 ή 4); – συνιστά βελτίωση η μεταφορά της αποφασιστικής αρμοδιότητας από την Κυβέρνηση στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής; - Είναι επιτυχής η πρόβλεψη αυξημένης πλειοψηφίας; Θα έπρεπε να είναι μεγαλύτερη; (π.χ. ομοφωνία, 4/5) – Είναι η κλήρωση το καλύτερο μέσο για να παρακαμφθεί η αδυναμία αυξημένης πλειοψηφίας; Μπορείτε να σκεφτείτε άλλο όργανο ή διαδικασία για να αποφεύγονται τα αδιέξοδα, συγκρίνοντας πάντα τα υπέρ και τα κατά; - Θα έπρεπε η κλήρωση να γίνει με άλλο τρόπο; (π.χ. δύο υποψήφιοι, ένας από την πλειοψηφία και ένας από τη μειοψηφία;) – Ποια τα πλεονεκτήματα και ποια τα μειονεκτήματα από το γεγονός ότι ο υποψήφιος της αντιπολίτευσης ορίζεται από την αξιωματική αντιπολίτευση εάν δεν υπάρξει συμφωνία μεταξύ των αντιπολιτευόμενων παρατάξεων; - Η προοπτική της κλήρωσης, αν το αποφασίζουν όργανο δεν καταφέρει να αποφασίσει με αυξημένη πλειοψηφία, συμβάλλει ή αποτρέπει τη δημιουργία συναινέσεων ώστε να αποφεύγεται εν τέλει η κλήρωση;

Ειδικά για την επιλογή των επικεφαλής στις ανεξάρτητες αρχές, εκτιμήστε επιπλέον τα ακόλουθα: - είναι κρίσιμο το γεγονός ότι στην περίπτωση αυτή δεν προηγείται μία πρόταση, όπως στην περίπτωση της Ολομέλειας των ανωτάτων δικαστηρίων, ώστε να έχει καταρτιστεί ένας πρώτος κατάλογος προτεινόμενων υποψηφίων; - συγκρίνετε τις δύο εναλλακτικές για τη λήψη της τελικής απόφασης (κλήρωση ή εμπλοκή των προέδρων των ανωτάτων δικαστηρίων) όταν δεν συγκεντρώνεται η αυξημένη πλειοψηφία.

Οι απαντήσεις σας πρέπει να είναι δομημένες και ευκρινείς. Δεν πρέπει να ξεπερνούν τις 3,000 λέξεις. Είναι κρίσιμο, εκτός από την αντικειμενική αξιολόγηση (positive analysis), να λάβετε αιτιολογημένα θέση πάνω στις προτεινόμενες διατάξεις (normative analysis). Στις τελευταίες 500 λέξεις, συμπυκνώστε με συγκροτημένο τρόπο τα συμπεράσματά σας. Μπορείτε να διατυπώσετε και εναλλακτική πρόταση για τις συγκεκριμένες διατάξεις.